

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:
belső farskutczában 81 szám alatt.

Megjelen a lap hetenkint négyszer u. n. vásárnap, kedden, csütörtökön és szombaton.
Ara évnegyedre 3 ft. o. 6. Hirdetési ár: négyzetes sorért először 7 kr., másodsor 6 kr., harmadsor 5 kr.,
krajczár osztrák ért. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeltetik.

KIADÓ-HIVATAL:
Középczta, STEIN J. könyvkereskedése.

Előfizetési felhívás

Lapunk folyama a jövő április 1-jén új évnegyedbe menvén át, tisztelettel kérjük fel t. cz. előfizetőinket további megrendeléseik megtételére.

Előfizetési ár:

April—decemberi folyamra 9 frt.
Félévre 6 „
Évnegyedre 3 „ a. é.

Az előfizetési pénzek lapunk kiadó-hivatalába Stein J. középcztai könyvkereskedésébe bérmentve küldendők.

(D) Ha bajt látnak az 1848-iki intézményekben azok, a kik a municipiumok jogait védelmezik, úgy e bajt ne keressék a miniszteri felelősség eszméjében, mert ez eszme nem új a magyar intézményekben; ez csak szabatosítása a tanácsadók azon szoros felelősségének, melyet már az első magyar király kimondott fiához intézett végrendeletében; s melyet azután Ulászló s több királyaink megújítottak és érvényben hagytak, vagy illetőleg még tüzetesebben formuláztak.

Midőn részünkre is korlátnokokról s fejedelmi tanácsosokról gondoskodtak apáink, ezen törvények hozatalakor egész Európában csak ennyire volt kifejtve a felelősség eszméje. Azután, hogy az európai államokban a miniszteri felelősség felállított új alakban, mi nem hozhattunk e részben szabatosító törvényt 1848-ig. Pedig reánk nézve sürgetőbb volt az, mint a külföldre nézve, hol az uralkodó mindenütt bennlakott azon királyságban, melynek koronája ékíté fejét, míg nálunk a király távol lakik, s cancellarjaink személyileg nincsenek jelen az országgyűlésen. Nálunk sokkal szükségesebb, hogy a felelős tanácsadók az országgyűléseknek számoljanak, mint a minő szükséges volt Angliában, hol a király s tanácsosai mindig helyt lakának; mégis az angol legfényesebb s legjozanabb szabadságérzés is szükségesnek látta a miniszteri törzsek létesítését, részint azért, hogy az ügyvitel vérszékben s szabatosabban menjen; részint, hogy szakok szerint és így szigorubb felelősség legyen felállítva az ország szabadságának garantírozása végett.

Tehát valamint Angliában, úgy nálunk is a felelős miniszterium eszméje nem volt egyéb, mint szabatosítása azon uralkodói tanácsnak, mely az ő intézmények szerint is felelős volt. Csak hogy az utóbbinak büntetése oly nagy vala, mikép azt apró jogsértésekért alkalmazni nem lehetett, és állása örökös levén a nemzet nem menekülhetett tőle. Másikint áll ez a felelős miniszterrel. Ennek nem kell akkora jogtörést bevárni, hogy e miatt nota büntetés alá vonhassák. Egy többség a parlamentben lelépni kényszerítheti őt állásáról. De hol léptetett le rendszeresen egy országgyűlés egy nem felelős tanácsost? Gyöngye garancia pedig a jogsértések ellenében az, midőn a jogsértőtől az országot csak a halál mentheti meg.

Igy tehát belátható, hogy a miniszteri felelősségben a felelősség eszméje csak czélszerűbben van szabályozva, ő intézményeinkben pedig végig fenn volt tartva, hogy a fejedelm tanácsadói felelettel tartoznak; tehát a miniszteri felelősség felállítására maga ő alkotmányunk lényegén semmi változtatást nem tett, és így meggyőződésünk szerint semmi legkisebb igaza sincs azon párttörödeknek a Királyhágon túl, mely a felelős miniszterium eszméjét úgy látszik, nem igen nagy előrelátással megtámadta.

Ellenben adjuk meg, hogy a municipális jogok védelme körül ezen párttörödek írói nem ritkán hoztak fel fontolásra méltó érveket.

De ők véleményünk szerint nem jól fogták fel a kérdést; mert nem a felelős miniszterium eszméjének létesítése által történt alkotmányunkon a lényeges változtatás, hanem történt azáltal, hogy a megyei választási jog helyett a népszám szerinti vá-

lasztási jog hozatott be; és így az országgyűlés részint sokkal több taguvá vált, részint újabszerű s több oldalú érdekeket vett föl magába.

Ős intézményeinkben meg volt a felelősség; ha e felelősséggel ma egy miniszterium tartozik, melyet ott az országgyűlésen szemtől szembe lehet fogni törvényteleniségeért, ez a felelősségnek csak czélszerű fejlesztése, és alkotmányunk jogkörébe esik; ámde ő alkotmányunk szelleme szerint ezen feleletre vonás joga a megyék joga volt, vagy is azon országgyűlésé, mely a megyék és városok küldötteiből állott. És itt van már a különbség az 1848-diki és az előtti intézmények közt, mert 1848-on innen az országgyűlés lényeges változáson ment át, a következőket a választó kerületek népe küldi, s a jog a törvényhozásban részvételre nézve a lélekszámhoz van kötve. Addig minden megye, állott legyen bármennyi lélekből, és minden királyi város egy külön kis canton volt; és így egy foederatívus viszony állott, s az ily municipiumok, minden tekintet nélkül kisebb vagy nagyobb voltak, egyenlőjoggal küldöttek egyenlőszámu követeket; tehát az országgyűlés egyenest a megyék kifolyása volt; ellenben 1848-ban minden harmincz ezer lélek küld egy követet, tehát a képviselőt egyenesen a népre, a lélekszáma van fektetve.

Ezt már mi is radicalis változtatásnak látjuk, s értjük, ha e kérdést erős vitatás alá vennék a magyar municipális és jog szempontjából; mert éppen ezen kérdésen, s a világért sem a miniszteri felelősség kérdésén fordul meg a megyei autonomia élet kérdése.

Meglehet, hogy ez fontos vitatások tárgya lesz valaha, mikor Magyarország a codificatio kérdéseinek vitatásához jut; mert a megyék szervezésére nézve egészen különböző kérdés lesz az, hogy az országgyűlésre nézve melyik szempontból kell kiindulni? a megyei képviselőből-e? vagy lélekszám szerint a népképviselőből? Az első magyar ő alkotmányi eszme, az utóbbi európai eszme.

Nekünk a Királyhágon innen e kérdéssel még most nem kell vajudnunk; nálunk az 1848-iki törvény sértetlenül fennhagyta a megyei és illetőleg városi képviselőket. Azonban az újabb utasítások arra mutatnak, hogy a népszámra előbb-utóbb tekintet lesz nálunk is.

Tagadhatlanul a lélekszámok utáni képviselő által a megyei autonomia oly lényegesen meg van változva (a mi csak akkor fog kiválólag kitűnni, midőn a megyék szervezése jön szönyegre), mikép csak felületes áttekintéssel is belátható, hogy ha ezen változtatás úgy marad, és annak egyensúlyozója a miniszteri felelősség s általában a miniszterium eszméje eltörlődik: akkor a magyar királyság jogvédelmi képessége tetemesen csökkenend.

Miután az 1847-iki állapotokon a jobbágy-fel szabadulás sarkalatosb változtatásokat tett, hogy sem azon rendszerre teljesen visszatérni lehetne, úgy hisszük azon sebet, melyet ő alkotmányunkon multhatlanul ejtenie kellett az európai civilisatiónak, éppen azon intézmények alkalmazása által lehet behegeszteni, a melyek által Európában azon nálunk új állapot meg lön szilárdítva. Ennélfogva nehezen hisszük, hogy most a nemesb értelemben vett európai democratia kifejlődésével vissza lehessen térnie a magyar királyságnak a népképviselőtől a megyeképviselőre, s a helyzet, melyet az európai közvélemény nyomása maga is képes lesz mi nálunk meg szilárdítani, hová viendi e királyságot miniszteri felelősség nélkül?

A felelős miniszterség eszméje ő intézményeink rendes fejlődése, ezen kívül pedig egyedüli garanciája az ország szabadságának azon democraticus irányú és egészen radicalis újításokra vonatkozólag, melyeket 1848-ban az európai közszellem hatása folytán kellett behozni, s melyeket éppen e közszellem hatása miatt visszavonni nem lehet.

Hogy a magyar felelős miniszterium eszméjét hogyan lehetne a közös birodalom érdekeivel kiegyenlíteni? ezen kérdést a „Wanderer“ L. írja egy cikksorozatban fejtegette, de nézetei nem igen találta viszhangra. Miután ő Felsége az 1848-diki

törvények revisioját fennhagyta, valószínűleg e kérdést élénk vitatás tárgya lesz.

Edélyi gazdasági egyet közgyűlése március 11-kén.

(Folytatás.)

II. A titkoknak tesz jelentést, a mint következők:

Tisztelt közgyűlés!

Mint az igazgató-választmányunk némileg szószólója, jelen alkalommal fázadozunkat gazdagod megjutalmazó eredmény felől a tisztelt közgyűlést én sem örveztethetem meg. A legjobb szándék és a legtisztább akarat ellenére a lefolyt félév egy meddő korszak volt, melyben a kedélyek lehárgolva, a tetterő egy időre megszűnt, ipartízlet, kereskedelem a kedvezőtlen körülmények sulya által érezhetőleg leváltak nyomva és a forgalom meg volt nehezítve. A társadalmi életnek borús képe ez és a nyomasztó állapot leverő érzete kiterjedt annak minden rétegeibe. De különben is ez téli korszak volt, melyben a természet maga pihent, hogy mintegy megújult erővel kezdje meg nagyszerű működését, mikor a föld tápláló kebelébe biztató reménnyel, a bőséges gondviselésbe helyezett hittel elvetett mag, az életre, napfényre váró csira és a növények szunnyadó ereje a napnak obajta várt s visszatért melege által felébredve, örömet, újabb reményt keltsenek fel a földműves kebelében s őt munkára, szorgalomra hívják fel. Egy jobb évvel biztató reménnyel szükségünk is van; az elmúlt év a csalódások, nélkülözések éve volt, mely fukar kézzel részeltetett áldásaiban; az ég hónapokig zárta el előttünk a növény-életre nézve nélkülözhetlen fellegek csatornáit; az égető szárazságban gyenge volt aratásunk, törpén maradtak csemetéink. A pusztítást megérezte a gazdaközönség s vele együtt meg egylettünk is, mely ez által hatása s működésében szenvedett bátrányt. Oltványaink egyrésze kiszáradt, a megmaradtak csak kinlódak, de nem nőhettek; nem rendezhettünk terménykiállítást, az egyszerű már kihirdetett állatkivállítástól egy ijesztő szomorú eset, a kiültött marhavész tartóztatott vissza, mely szegény hazánk több megyéin öldöklőve vonult keresztül. De kérdezhetünk, mi köze a fellemlített baleseteknek, mi befolyása a szokatlan sulyos helyzetnek intézményeinkre, a munkánál fogva előadója vagyok? A felelet: hogy igen is sok. Szomorú időben a szorult kebelben nehezebb a lélekzet, a test életműködése sem oly gyors és ruganyos, mint tiszta derült időben, mely emeli a lelket, vidorabbá teszi a kedélyt, könnyebbé, sikeresebbé a munkát; borult időben a napnak jótékony sugárjai csak küzdve érkezhettek le hozzánk és nem tehetük meg azt a hatást, mire a természettől hivatva vannak, nem meglehetnek úgy, mint kellene és nem eszüklik azon összeköttetéseket s felosztást, melyekre az életszerves lényeknek szükségük van, hogy rendeltetésük szerint éljenek és fejlődjenek. Megfordítva: a tartós szárazságban, nagy melegen a szomjúság kínjai gyötörnek, növényeink elfonnyadnak, elszáradnak. De nem fűzőm a hasonlatokat tovább, elég az hozzá, hogy ily viszonyok között hazánk jóléte előmozdítása végett alapított és áldozattal fenntartott több jótékony intézmények is a nyomának egy neme foglalja el, s a hatás mit gyakorolniok kell, egy időre lankadni látszik; de csak azért, hogy jobb körülmények között termékenyebb éven életrevalóságukat annál erősebben feltűntethessék. Télszak volt ez, tetszőleg a pihenés korszaka, de a melyben azért a gazdának megvan saját szakmája, megvannak teendői. Számot vet magával, a kiadás és bevétel közti arányt hozza tisztába, tervet készít, rendbeszedi a szükséges gazdasági eszközöket, megrendeli, megszerzi a szükséges magokat, csemetéket; felügyel a háztartásra, gabonásra, istállóra, ismereteit gyarapítja sat. sat. Szóval igyekszik, hogy a külmunka ideje készen és rendbe találja, hogy munkájában rendtelenség vagy rossz számítás miatt fenn ne akadjon.

Az igazgató-választmány működése is a lefolyt félévben leginkább a belgazdaság, a készüldés körében forgott. A választmány hat rendes gyűlést tartott, s a felmerült tárgyak közt egy került elő, mely hatáskörén túl esett, ennek eligazítása végett az egyet nagyérdemű elnöke csak a tárgyra szorítózkodó rendkívüli közgyűlést hívott össze. Az elintézés végett eléjött tárgyak közt egy volt kiünnölg, melylyel a választmány oda célozott, hogy a sokfelől nyilvánuló kíváncsnak inkább megfelelhessen, a mit az által vált elérhetőnek, ha az egyet birtokában lévő kertet ázulesíti, nagyobbitja. E tárgy már forgott a tisztelt közgyűlés előtt és a czél, mit ez által el akarunk érni, sokkal ismeretesebb a közönség előtt, mintsem szükség volna arra, hogy itt újra előszámáljam körülményesen; csak a főbb pontokat érintem tehát. Most egy éve a t. közgyűlés az igazgató-választmányt felbatalmazta, hogy illő árban egy az egyet kertje mellett akkor eladóvá tett földbirtokot szerezzon meg. Ez a vásár nem sikerült, a januáriusi rendkívüli közgyűlés az egyet kertje másfelé eladóvá tett gr. Eszterházi-féle kert megvételét határozta el, a megvétel azonban egy feltételhez kötötte, hogy t. i. a választmány csak azon esetben vegye meg az eladóvá tett kertet, ha a nemes városi tanácsból ki-esszőközlheti, hogy az a két kertet elvlasztó, nélkülözhető gyalogutat megszünteti. A nemes városi tanács képviselő testülete nélkül, azon gyalogút megszüntetéséből származ-

gondoskodtunk volt, miszerint némely fontos kérdésekben közleményeinket a legbetelebb forrásból merítettük; de meg kelle győződünk, hogy az ilyen forrás nekünk könnyen igen drága lehet. Hadd muljék el tehát tőlünk némely „keserű pohár.”

— A „Hermannstädter Ztg.” feltámadt halottaiból. A „Korunk” szerint e centralistius lap szerkesztője, Schmidt Heinrich nr. roszakaró é feltámadást azon adomaszerü körülmények hozzá kapcsolatba, mintha ez következő telegrammot kapott volna: Die Ztg. soll erscheinen, Brief und Geld wird folgen! mire az érdemes szerkesztő hasonló laconi módon a következő rímekben felelt volna vissza: „Brief und Geld soll kommen, die Ztg. wird dann folgen.” Természetesen — nyomd — a február 26-diki banquette toasztból ily költeményt el nem hisztünk.

— A „S. Bote” szerint a 9-ik zsandárezred parancsnoksága Szebenből Kolozsvárra tétett át.

— Ugyan e lapnak írják M.-Vásárhelyről f. hó 11-ről: „A kir. tábla holnap üléseben — mint hallom — egy social-politikai és művelődéstörténeti szempontból felelté érdekes kérdés felett fog határozat hozatni. Arról van szó, hogy egy izraelita jelölt ügyvédi vizsgára bocsáttassék-e. A folyamodó a bécsi egyetemnél jogtudori méltóságra emelt egyén, s a jogügyek vezetésében Kolozsvárt egyik legelső ügyvéd mellett mint ügyvédi fogalmazó már több év óta képességének kitűnő bizonyítványait adta. A közönség, mely a korszellem igényeinek elegettetni óhajt, feszült érdekekkel várja a kir. táblának magatartását s határozatát ez ügyben. Mint értesülök, az illető jelöltet Papp Alajos a felesküdt joggyakornokok irodájában tegnap esküre bocsátotta.”

— A fogoly Szilágyi Virgilt nagy csapás érte. Fia meghalt. A megsebzett szívtől atyát a gyászkálomra börtönből kibocsáták. A temetés martius 15-dikére esik.

— A „Sürgöny” bécsi levelezője írja, hogy a burocracia közlegényeinek dűbe növekedni kezd, mióta nem kapnak választ némely kihívásokra, s mióta megtudták, hogy fondorságuk daczára nem kerithetnek lépse. stb.

— A Flóra által a magyar hajadonok számára szerkesztendő „Virágcsokor” című szépirodalmi lap mutatóján száma érdekes tartalommal és díszes kiadásban megjelölt.

— Múltán az ó-kéni boszorkányégetés felől hirt mi is átvettük volt, méltányosnak találjuk átvenni a „P. Napló” következő nyilatkozatát is: „Az Ost und West” azt bizonyítja, hogy a lapunkban említett ó-kéni boszorkányégetés az „Augs. Allg. Ztg.” levelezőjének koholmánya; örült leány csakugyan van Kéren, de nem perzseltet meg. Nem nehezíthetnek hát sem román, se serb testvéreink, miután így bebizonyul, hogy a tény meg sem történt, tehát egyikük se is követhette el. Mi részünkről ha tudtuk volna, hogy e hirt legelőször az augsburgi néni közli, át sem veendettük.”

— Rooszky nagykállói izraelita 5000 frtot hagyományozott egy izr. felsőbb tanintézet alapítására.

— Reményi Ede külföldi műtúra indult. Közelebb Berlinben és Lipcsében fogja bemutatni remek hegedűjátékát.

— Pécsen furcsa hamis 10 krosk keringnek. E pénzjegyek szabad kézzel vannak csinálva, s különféle irással ellátva. Azon sor helyett ugyanis, mely így kezdődik „Silberscheidemünze” stb. ez olvasható: Ne fogadd el, mert csak tré-lából van készítve; a másikon pedig: csak korcsomárosok-nak való stb. — másokon még más van, mit azonban nem lehet közölni.

— Prágában az utóbbi napok folytán általános beszéd tárgya egy fiatal tiszt öngyilkossága; okot egy ószesszólakozás adott reá, mely a fiatal tiszt s egy másik rangbeli egyén közt egy előkelő színházi személyiségnél történt. A feleselése párbajnak kellett volna következnie; e helyett azonban a két fiatal ember abban egyezett meg, hogy döntsen a sors: a ki közülük a fehér és fekete golyó közül az utóbbit húzza, a golyót tegye a pisztolyba és végezze ki magát. A tiszt húzta a feketét, noha mint gyanítják, az említett színházi egyéniségnél ő állt inkább kegyben.

— Az irói segély-pénztár javára rendezendő sorsjátékhoz a kért engedélyt a „M-g” szerint a pénzügyminiszterium csak azon feltét alatt adja meg, ha a tervezett 260,000 sorsjegy helyett, csak 100,000 állítatik ki, s a kiorsolandó tárgyak közt pénzen szerzett nyeremények nem leendnek. Múltán eddigelé a nevezett célra csupán az átengedett horvát sorsjáték 12,000 frtos nyeremény van rendelkezés alatt, az, hogy e sorsjáték több nyeremény legyen ószesszólakozás, nagy részt attól függ, hogy házánkfiak és leányai beosok közreműködésükkel mozdítsák elő azon ügyet, mely eddigi lendületét is a szép cél iránti buzgó lelkesedésük s nemes részvétlüknek köszönheti.

— A magyar tudományos akadémia igazgató-tanácsa m. hó 26-kan tartá ülést, melyben a tudományos intézet ez évi költségvetését megállapítá. Az elnök, ki a költségvetést készíté, 55,800 forintra tevő az ez évben bizton remélhető jövedelmet. A mi már a folyó évi költségvetést illeti, az ószessz kiadás ez évre 55,530 frtra van tervezve. Fontosabb részletek: a tisztviselők, tagok, bizottsági előadók fizetése 15,370 frt; szállásbér 3050; irói jutalmakra: nagy jutalom 200 db. arany, a Teleki-dramai-jutalom 100 arany, a karácsonyi jutalom 100 arany, mely jutalmak ószlete, más kisebb jutalmakat is oda számítva, 2600 frtra tehető; más irói díjakra (Értesítő, Évkönyvek stb.) 2400 frt; kézikönyvekre előlegezés 1800 frt; az Évkönyvek, Értesítők s más általános akadémiai kiadások nyomtatására 2400 frt; könyvszerzésre és kötésre ez idén csak 700 frt. Az ót bizottság költségvetése ekkép van megállapítva: A math. és természettudományi bizottságnak: 40 ivnyomdai költségére 800 frt, irói díjakra 800 frt, rajzokra 600 frt, utazásokra 500 frt, szállítási és postai költségekre 50 frt, kísérletekre 100 frt, a bihari expedíció szereinek igazítására 150 frt, Petényi munkái kiadásának megkezdésére 450 frt, s így ószesszen ez évre 3450 frt. A történelmi bizottságnak: nyomtatásra és metszésre 1500 frt, irói díjakra 2000 frt, ószesszen 3500 frt. Az archaeologiai bizottságnak: 20 ivnyi közlemények nyomtatására és irói díjára 800 frt, rajzokra 800 frt, utazásokra, ásatásokra, vizsgálódásokra 400 frt, postai és szállítási költségekre 50 frt, ószesszen 2050 frt. A statistikai bizottságnak: 40 ivnyi közlemé-

nyek nyomtatására 1200 frt, irói díjára 800 frt; a közlemények kötése és fűzésére 100 frt; levelezési és egyéb apró költségekre 50 frt, ószesszen 2150 frt. A nyelvostályi bizottságnak: 30 ivnyi közlemények nyomtatására 600 frt, irói díjakra 600 frt; szerkesztésre 300 frt, (mely utóbbi ószletben a Nyelvelmékek szerkesztésére rendszerezett 210 frt is befoglaltatik), a Nyelvelmékekből 20 ivnek nyomtatására 400 frt, anyagok gyűjtésére, másolatásokra, a bizottsági érdekekben folytatott levelezésekre 200 frt. Ószesszen 2100 frt.

POLITIKAI HIREK.

Angolország. London, mart. 8. A turini minis-
válságot a lapok, majdnem kivétel nélkül, szerencsétlenség-
nek tartják Olaszországra nézve. Legtöbb lap azon véle-
ményben van, hogy Ratazzi a tuileriák eszköze és hogy a
francia politikanak kezére fog dolgozni. Az „Economist”
szerint leghevesebben cselekszik a kormány, ha az ameri-
kai kérdés után az olaszkérdést tekinti olyannak, mely leg-
inkább érdekli. Ellenben a „Lond. Review” azt várna a kor-
mánytól, hogy kimélje meg Olaszországot a sok jó tanács-
adástól. Bánjanak már egyszer úgy az olaszokkal, mint
nagykorú nemzettel, s Anglia beavatkozását csak annyira
szorítsák, hogy tartsák vissza Piemontot Ausztria megtáma-
dásától, Franciaországot pedig gátolják abban, hogy Olasz-
országra nyomást gyakorolhasson.

Napoleon császárnak a Montauban dotatioja kérdésében
tanúsított engedékenységeről az angol sajtó igen kedvezően
nyilatkozik. A „Times” szerint a császár engedése által az
alkotmányos szabadság haladást tett Franciaországban. Egy
oly előzmény is, melyet többé mellőzni nem lehet. A „Morn.
P.” nem tudja elhatározni, vajjon az öntudat, vagy a tör-
vényhozó testület iránti tisztelet nyert e nagyobb kifejezést
a császár levelében.

London, mart. 13. A ma reggeli lapok a porosz vál-
sággal foglalkoznak. A követkamara többségének eljárását
valamennyien helyesnek és mérsékeltnek nyilváníják. A fel-
osztatásban reactionarius irányt látnak, s szigorú itéletet mon-
danak a korona felett. A „Times” azt véli, hogy a porosz
királynak teljesítenie kellett volna a kamara méltányos ki-
vánatait, és által egy oly loyális országban, minő a porosz,
népszertiséget szerzett volna, míg az újválasztások aligha
hasznára lesznek. A tory „Herald” szerint a kamara igen
gyorsan akart reformálni, pedig a lassu haladás bizonyo-
sabb stb.

Franciaország. Páris, martius 10-kén. A „Köln.
Ztg.” tudósítása következőleg ecsetli a helyzetet: A fran-
cia nemzet szabadelvűbb elemeinek bangulata koránt-
sem oly izgatott, mint azt talán a törvényhozó testületben
tartott ellenzéki beszédek után hinni lehetne; de nem
sokáig mehetnek már a dolgok úgy, mint eddig mentek.
Favre és társai csak az új nap előhírnökei, s ők maguk is
e szempontból tekintik küldetésüket a kamrában. Napoleon
császárnak azonban ép oly elvakultnak kellene lennie, mint
az államtanács elnöke Baroche, ha még ezután is azt biné,
hogy dynastiáját legitim-ultramontan senátussal, préfect-
véndékekből alakított törvényhozótestülettel, és a meginté-
sek alatt nyögő sajtóval megalapíthatja. Az ellenzéknek
a sajtó ellenében különösen gyakorló elnyomás ellen intézett
beszéde sokkal élesebb és mérlehetőbb volt, mint azt a
„Moniteur” szerkesztett gyorsírói jelentései után gondol-
ni az olvasó. A gyűlés után tüstént minis-
teri értekezlet tartatott, melyben oly heves jelenetek fejtek ki, hogy ma már
minis-terválsági hírek keringnek Párisban. Nem ártana, ha
az ország e népszerűtlen nagyságok egy részétől legalább
megszabadulhatna, azonban a baj nem csupán a minis-
teriumban fekszik. Az államtanács, melynek élén oly reactiona-
rius egyéniség áll, mint Baroche, kormányzat, melyben csak
a praefecteknek van hatásuk, kiket Picard és Favre igen
sikertelen jellemeztek, röviden az egész szervezet, mely a
mult évtizedben létrejött, olyan, hogy csupán a minis-
terek elhócsátása élig fogna valami hasznát eredményezni. Ha re-
actionarius szellemben történne a kormányváltoztatás, az el-
lenzék ébresztő szavai a legtávolabbi kunyhókban is viz-
hangzanának. A nov. 24-diki rendeletek örökre el vannak
ítelve.

Páris, mart. 12. A „Sch. Corr.”-rek írják: A dolgok
sokkal komolyabb alakot vesznek, mintsem egyelőre gya-
nitók. A kormánykörökben nagy lehangoltság uralkodik. Per-
signy visszalépését bizonyosnak mondják; habár nem oly
modorban, hogy a minis-teriumból egészen kilépne, hanem
hogy Thouvenel-től veendi át a külügyi tárlatát. Mási-
rek szerint Walewski gr. is a visszavonulandók közt van.

Olaszország. Turin, márt. 10. Mint tudva van, a
parlament baloldali többsége kijelentvén, hogy az új minis-
terium iránt nem viseltetik bizalommal, egyszersmind hatá-
rozott ellenzést nyilváníttotta, hogy Cordova, ki egyedül
maradt meg a Ricasoli minis-teriumból tárczát, vállaljon. E
határozatokat küldöttség útján közölték Garibáldival, hogy
kikérjék véleményét. Mire a tábornok a „Star” szerint kö-
vetkezőleg válaszolt: 1) a Cordovára vonatkozó határozatot
helyesli; 2) az új kabinet a legfontosabb, az ország obajtá-
sainak teljeszen megfelelő ígéretekkel kötelezte magát neki;
3) ezen ígéretek egyikének azonnal teljesedésbe kell ve-
tetni, azért ő nem térvissza Caprerába, hanem Turinban
vagy Genuában fogvárni; 4) az érintett rendszabály oly ter-
mészetű, hogy a délrészekben minden nehezégeket elenyészt-
et s a csendet haladéktalanul visszaállítja; 5) míg az ígé-
retek teljesítésére várnak, kerülni kell minden compromit-
táló lépést; 6) a minis-terium megígérte, hogy minden kül-
befolyástól ment marad s bel- és külpolitikájában azon nem-
zeti programmot tartandja szem előtt, mely szerint „Róma
Olaszország fővárosa”; 7) ő, Garibaldi, megígérte a kirá-
lynak és minis-teriumnak, hogy a provedimento bizottmányok
gyűlésében elnökölni fog; 8) az olasz nemzet szorosan tar-
ta magát programjához, mely: „Róma és Victor Emanuel.”
Az „Opin nazionale” szerint Garibáldi tavasszal a dé-
létartományokba megy, hogy a szabadsápatokat rendezze.

Azt is hírlik, hogy Victor Emanuel király rövid időn Ná-
polyba utazik s Garibáldi követnifogja.

A „Perseveranza” Napoleon herceg beszédéről érte-
kezvén, többek közt ezeket mondja: Ha a pápa az Olasz-
ország által ajánlott és szerződésileg biztosított garantíák el-
lenére, megmarad vonakodása mellett s Rómát elhagyja, ak-
kor kényszerülve leszünk az egyház szervezését a pápaság
mellőzésével keresztül vinni.

A „K. Korr.”-nek írják Rómából: A pápa kijelentette,
hogy ha Rómát elhagyja (a mi bizonyosan megtörténik, mi-
helyt a piemontiak egy lépést tettek a szent Péter öröksé-
gére), azonnal Ausztriába fogjönni. Azt hiszik tehát, hogy
egy ily eshetőség bekövetkeztével a szent atya Velenczébe,
II. Ferenc király pedig Triesztben telepedik. Különben Ró-
mában minden a régi; csakugy minden párt készül a küz-
delemre, mely nézetük szerint közel van.

Németország. Azon indítvány, melyet a kurhesseni
ügyben Ausztria és Poroszország együtt adtak be a szövetsé-
gi gyűlésnek, így hangzik:

„Az osztrák császár és porosz kir. kormányok, tekin-
tetbevévén: hogy a szövetségi gyűlés, a kurhesseni ügyben
végrelegesen nyilatkozhatás jogát fenntartotta, — hogy az
1852. mart. 27-diki és az 1860. május 30-iki alkotmány-
levelek, az egyetértést a választófejedelmi kormány, s a kur-
hesseni nép között előidézeni képtelenek voltak, — hogy az
1852. mart. 27-diki szövetségi végzés, bár a szövetségelle-
nes határozatokat névszerint meg nem nevezte, elvileg mégis
csak e határozatok revisioját akarta. — Hogy végre a ren-
dezett és békés viszonyoknak visszaállítása Kurhessen és
egész Németország érdekében szükséges:

indítványozzák, hogy a szövetségi gyűlés szólítsa fel
a választófejedelmi kormányt;

hogy a mediatisáltak és birodalmi lovagok, szövetség-
ileg biztosított jogait figyelembevévén, eszközökről gondos-
kodják, hogy az 1852-ben hatályon kívül tett 1831-diki al-
kotmány, fenntartván azon határozatokat, melyek a szövetsé-
ség hivatásával meg nem egyeznek, ismét életbe lépessen.

Ez indítvány azonban, mint a kasseli hivatalos lap
írja, egy lépéssel sem mozdította előbb a kurhesseni kérdés
fejlődését. Ugyanazon üléseben, melyben az indítvány elő-
terjesztetett, Kurhessen képviselője azon előleges nyilatko-
zatot tevő, hogy állama számára nyitva tartja a jegyző-
könyvet s e közben megvárja, hogy az indítvány tárgyalá-
sával megbízandó választmány nem fog javaslatokat tenni,
mielőtt Kurhessen a szünyegen levő, valamint a badeni in-
dítványra is nyilatkozatát be nem adja. Frankfurtban remé-
lették, hogy a fejedelem, a szövetség tekintélye iránti tisz-
teletből önként alárendeli magát. Azonban úgy látszik, csá-
lódtak, mert az idézték hivatalos lap a Goddäus elnöksége
alatt alakult új minis-teriumról indult hirt meghazudtolja s
több „hírek- és koholmányokra” vonatkozólag megjegyzi,
hogy Poroszország- és Ausztriának egy, a szövetségi gyű-
lés elébe terjesztendő indítvány iránti megegyezése, bármint
tartalmazzon is az, sem jogilag, sem tényleg nem
változtat legkevésébbet is a jelen ügyálláson.

Berlin, mart. 12. A kormány legközönsébbi szándé-
kairól még a legjobban értesült körökben sem tudnak sem-
mi bizonyost. A hangulat úgy a királyi palotában, mint a
minis-terek irodáiban igen nyomott. Mondják, hogy a mi-
nis-terium egy programot terjesztett a király elébe, mely
engesztelően szemlélben van irva; engedményeket ígér,
mint a hadügyi költségek 2 millióval apasztatását, 20-
30 újabb kinevezést az urak házába, a 25% adópótlék eltör-
lését, a zsidóknak bírói hivatalokra alkalmazását stb. Azon-
ban azt is rebesgetik, hogy a belligyminis-terium titkos uta-
sításokat küldött volna a vidéki kormányhatóságokhoz, me-
lyek szigorú rendszabályokat tartalmaznak a választásokra
gyakorlandó befolyást illetőleg. Másfelől azaz általános hie-
delem, hogy e kísérletnek nehezen lesz valami sikere, mert
a hangulat hivatalos körökben sem olyan, hogy az elveszt-
ett tért holmi rendőri vagy más ilyen eszközökkel reméljék
visszaszerelhetni. Annyi bizonyos, hogy a kormánypárti kö-
vetek levert kedéllyel távoznak innen s nem igen jó fogad-
tatásra számítanak küldöik részéről. Egy tanujel erre az is,
hogy a kormánypárt azon 11 követre, kik a Hagen indítvá-
nya mellett az ellenzékek szavaztak, magasan hordják fe-
jeiket. Hagen rögtön ünnepelt férfivá lön. Mondják, hogy
az utóbbi napokban valami 20 photograph ostromolta az aj-
taját, hogy szerencsések lehessenek a népszertü hazafi arc-
vonásait örökíteni. Bizonyos továbbá, hogy Hagent legalább
5-6 helyen meg fogják választani. A bűrén nagy fogadá-
sok történtek, hogy a közelebb alakulandó követekházá-
ba a haladópart 20-50 szavazattal többet fog számlálni.
Az országban egész ózöne készül a bizalmi szavazatoknak
a haladópart tagjaihoz, míg a jobboldali követeket bizalmatlan-
sági nyilatkozatokkal tisztelik meg küldöik.

A feloszlattott képviselőház többségének számos tagjai
egy nyilatkozatot bocsátottak ki, melyben magatartásukat
igazolják. Midőn mi, így szól többek közt a nyilatkozat,
valósítni akartuk egy fontos ügyben a képviselők jogait,
nem vágtunk a végreható hatalom körébe, nem kerestünk
kicsinykedő viszályt, nem képeztünk gyűlöletellen ellenzé-
ket. Azért nyugodtan várjuk az ország ítéletét.

E hó 11-ikén, midőn a király szerkezni indult, az
ószesszólult néptömegben egy izgatott arcvonásai által már
előre figyelmet ébresztett egyént fogtak el, kinek öltönye
zsebében töltött kétesóvtt pisztoly találtatván, azon súlyos
gyanu terhelte, hogy merényt akart megkísérteni a király
élete ellen. A foglyot — Hirschnecht nevtű sajtózi születé-
st — másnap felakasztva találták börtönbén.

Görögország. Egy atheni sürgöny mart. 5-ről je-
lenti: A kormány hadserege már 3000 embert számlál. Ha h n
tábornok gyengélkedik. Naupliából jövő szökevények az ot-
tani helyzetet igen szomorúnak festik. Itt külsőleg csend
van. Tegnapelőtt egy türzkarbéli századost fogtak el, a ki
az itteni krétaiak között toborzott. A régebben elfogottak
Thormia szigetre szállították. A király proclamatiót bocsá-
tott ki a néphez.

Mexiko. Az oly nagy lármát keltett mexikói ügyről darab idő óta hallgatnak a lapok. Most egy brüsseli, márt. 13-áról szóló távsürgönyben az áll, hogy Thouvenel jegyzékét intézték a madridi bormányhoz, hogy Prim tábornokot Veracruzból hívja vissza s vessen véget a mexikói hadparancsnokok közti viszálynak, különben a francziák magok fognak előre nyomulni.

Ujabbak. A „Magyar Sajtó“ bécsi levelezője írja márt. 14-éről: Az erdélyi országgyűlés ügye, úgy látszik, nemcsak szundikál, hanem alkalmasint hosszabb időre alunni ment. És ez elalvának nem annyira a provisorium, mint inkább azon körülmény az oka, hogy „a választók öszszeljárása jobbra bevezetett, hiteles bír szerint, nyilván és roppant meglepőleg tünt ki az, hogy még a nyolcz forintos census mellett is, a választók $\frac{2}{3}$ része, tehát nagy többsége magyar elemekből áll.“ Már pedig egy oly erdélyi országgyűlés, melyben a magyarság vigye a főszerpepet, a centralista urak elveivel össze nem fér.

— Az „Ost. D. P.“ szerint a görög felkelés, minden szépítő hírek dacára, nem hogy elnyomatott volna, sőt teljes lendületben van. Egy legujabb távsürgöny je-

lenti, hogy Syrában, a görög királyság igen jelentékeny kis szigetében is kiütött a katonai lázadás.

— A „Sch. Corr.“ úgy értesül, hogy a francziaországi legitimisták, egy óriási burbonista forradalmat terveznek a jövő hónapra Nápolyban; mely célra nagy öszszegeket adtak II. Ferencz rendelkezése alá azon reményben, hogy ez személyesen fog a mozgalom élére állani. II. Ferencz azonban nemcsak hogy maga idegenkedik ez eszmétől, hanem egy vele családi öszszeköttetésben álló hatalom által is figyelmeztetve van, hogy tartsa magát távol a nápolyi mozgalmaktól.

— A „Donau Ztg.“ és „A. Allg. Ztg.“ olaszországi tudósításai, mintha csak egy gyárban készülének, Garibaldi és Ratazzi közti titkos tervekről szólnak, melyeknek célja valami adriai expeditio lenne.

— A franczia követekházában a felirat hat első pontját elfogadták. Billault a mexikói ügyre vonatkozólag így nyilatkozott: Tekintbe fogjuk venni a mexikóiak kívánságát. Nem szándékunk Miksa főherczeg számára trónt alapítani Mexikóban. A szövetségesek mult hó 20-án hagyták el Veracruz s már Mexikóban kell lenniök.

— Egy konstantinápolyi sürgöny jelenti márt. 13-áról: A görögországi súlyos események dacára Thessalia és Epirus nyugodtak.

— Belgrád, márt. 14. A nemzetörség szervezése életbelépett.

— Egy új-yorki sürgöny márt. 1-éről az egyesült államok újabb győzelmeiről értesít. Egy más, ugyanazon kelt sürgöny szerint a déli államok elnöke utolsó üzenetében a nehéz veszélyeket említi fel, melyeket az egész terület védelme okozott. Valószínűnek tartja, hogy a háboru több évre el fog húzódni. Egyébiránt a had- és pénzügy állapotát kielégítőnek mondja. A déli államok congressusa meghatározta, hogy a háborut utolsó dollárig folytatni fogják.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről

Martius 17-kén: Nemzeti kölcsön 84.5. 5 % Metalliques 70.25. Bank-részvény 833.—. Hitel-részvény 203.—. Váltó Londonra 136.10. Ezüst 135.35. Arany 6.47 $\frac{1}{2}$.

Martius 14-én: Urbéri kárpótlási kötvény: Magyar országi 70.75. Erdélyi 67.25.

T. és felelős szerkesztő DOZSA DÁNIEL.

H I R D E T É S E K.

HIVATALOS.

(537)

Sz. 1783. 1862.

A kolozsvári tanács, mint törvényszéktől jelen hirdetmény által köztudomásra juttatik, hogy kolozsvári bejegyzett kereskedő Krémer Sámuel kérésére, ki fizetési tehetlenségét bejelentette, öszszes fölkelhető és ez országban levő minden javai felett az egyezkedési eljárás [Vergleichs-verfahren] megnyitása megengedett, és ezen egyezkedési eljárás vezetésére városi tanácsos Fries Albert, mint törvényszéki biztos nevezetetik ki.

Erről az öszszes hitelezők azon megjegyzéssel értesittetnek, hogy az egyezkedési tárgyalásra való meghívás és a követelések bejelentésére kitézendő határnap külön fog ki-hirdetetni.

Kolozsvár Sz. kir. városa tanácsának, mint törvényszéknek 1862-ik év mártius 12-én tartott üléséből kiadta Gothárd József id. főjegyző.

(536)

Sz. 981. 1862.

Hirdetmény.

Mintán Ő császári s apostoli királyi Felsége 1862 január hó 3-án kelt legkegyelmesebb királyi elhatározásánál fogva a függőben levő törvénykezés mielőbbi megindítása és folyamatban tartása tekintetéből folytonosan működő ideiglenes törvényszékek alakítását méltóztatott a megyék Fogaras s Naszód vidékei, úgy székelő székek területére nézve addig is míg a törvényhatóságok kebelében választás útján beállíthatatnának, elrendelni, ezenel közhírré tétetik, hogy a következő törvényszékek u. m.

1. Hunyadmegyei törvényszék: Déván: a lapusnyaki, guraszádi, Ilyei, solymosi, almási, győgyi, losádi, dévai, v.-hunyadi, pestesi és kéméndi járásokra nézve;
2. Hunyad-megyei törvényszék: Hátszegen: a hosdati, kilidi, demsusi, klopotivai, totesdi, maczesdi, borbátrivi és silyi járásokra nézve;
3. Alsó-Fehér megyében: N.-Enyedén és Abrudbányán;
4. Thorda-megyei felső-kerületre nézve: Szász-Régenben; alsó-kerületre nézve: Thordán;
5. Kolozs-megyeében: Kolozsvárt;
6. Doboka-megyeében: Szamosujvárt;
7. Belsőszolnok-megyeében: Décszen;
8. Külső-megyeében: Dicsőszent-Mártonban;
9. Felső-Fehér-megyeében: Erzsébetvárosban;
10. Fogaras-vidéken: Fogarashoz;
11. Naszód-vidéken: Naszódon;
12. Udvarhelyszéken: Udvarhelyt;
13. Maros-vidéken: Maros-Vásárhelyt;
14. Csíkszéken: Csík-Somlyon;
15. Háromszéken: S.-sz.-Györgyön;
16. Aranyos-vidéken: Felvinczen felállítandó törvényszékek működéseiket a törvényhozás intézkedéseig reájuk ruházott hatáskörrel s az ugyanaddig érvényben tartott büntető s polgári törvények s eljárási szabályok szerint folyó 1862 évi mártius 20-án megkezdendik.

Addig is míg a nevezett törvényhatóságok egyes járásai az illető a városi kiküldött bíróságok hatáskörével felruházott egyes bíróságokhoz utaltatnának, a törvényhatósági szervezet 58 §. értelmében gyakorlandó ilyszert bíráskodás az illető törvényszék székhelyén fog annak egyes tagjai által foganatba vétetni és a közigazgatási járásoknak ezen egyes bírásokhoz beosztása annak idején hasonlólag közhírré tétetni.

Kolozsvárt, 1862 február 26-án

a kir. főkörmányszék elnöke
Crenneville m. k.

(535)

Sz. 238. 1862.

Csődhirdetmény.

A K.-fehérvári Tanács, mint csőd-törvényszék részéről ezennel közhírré tétetik, hogy K.-fehérvári izraelita lakos és szappanyos Lobstein Antal öszszes vagyonára ellen, annak saját kérésére a csőd f. é. mártius 6-án 238./1862. törv. szám alatt elrendeltetvén, pergyelőknek bites ügyvéd Borsos Sámuel ur, ideiglenes tömeg-gondnoknak pedig helybeli polgár és pogácsás Klemencz János nevezetettek ki.

Felszólíttatnak tehát a csőd rendtartás 30-ik §-sa értelmében mindazok, kiket a csőd alá került vagyonhoz bármilyen igények illetnek, hogy követeléseiket a szükséges okmányokkal ellátva legfőbb 1862-ik évi június 16-ik napjáig, ezen városi csőd-törvényszéknél annál bizonyosabban jelentsek be, mert az ellenkező esetben, a netalán őket illető tulajdon, elsőbbségi vagy zálogjogra nem tekintve, a csőd tárgyalásból ki fognak rekesztetni, s a csőd-tömeghez minden igényeiket el fogják veszteni.

Egyszersmind az ideiglenes tömeggondnok megerősítése vagy más gondnok, nemkülönben a hitelező választmány megválasztása végett ugyan f. é. június 20-ik napjának reggeli 10 órája, a csőd r. t. 30-ik és 43-ik §-sai rendelkezésénél fogva oly hozzáadással tüntetik ki, miszerint az ezen törvényt napra meg nem jelenő hitelezők tekintetbe nem fognak vétetni.

Egyszersmind a menyinyiben a folyamodó a vagyon átengedési-jog kedvezményeit igénybe vette, e kérdés feletti tárgyalás végett az illető hitelezők, ugyancsak a fennebbi határ-időben i. f. év június 20-án reggeli 9 órakor ezen tanács, mint csőd-törvényszék előtti megjelenszre, a csőd rend. t. 179-ik §-sa értelmében, azon megjegyzéssel idéztetnek, hogy az adósnak a vagyonátengedési jog kedvezményeire leendő igénye iránt, azon hitelezőket illetőleg, kik azokat neki önkényt meg nem engedik, a küzadás ellen indított büntető bírósági

(2—3)

Nyomatott az ev. ref. főtanoda betűivel. (Bel-farkasutca 74 sz.)

vizsgálat bevégezése után fog határozat hozatni, és hogy a jog kedvezménynek megadásáérti kérvényt a csőd-bírósnál vagy pergyelőnél ki ki megsemmisítheti.

Kelt, Károly-Fejérvárt, a tanácsnak, mint csőd-törvényszéknek 1862-ben mártius 6-án tartott üléséből.

Váradi Károly, főbíró.

NEM HIVATALOS.

(540)

Egy három éves jó vizsla eladó; értekezhetni: szappan-tozában 8 szám alatt.

(539)

Iktári gróf Bethlen Domokos urnak, Szász-Régenhez egy órai, Tekéhez ugyan anynyi távolságra levő Szász-bányitzai, s ezen főjósághoz tartozó Szász-harasztsi, mindkét egész helységekben tagosított szántókból, kaszálókba álló nagyszertű birtoka, elkülönített terjedelmes uradalmi legelő helyekkel, kirekesztő joggal bíró telekkel, s uri javadalmakkal, oda tartozó más helységekbeli rész-birtokokkal, gazdasági épületekkel együtt, jövő április 24-én kezdve több évre haszonbérbe adó, szabad kézből, — utasítást adnak Kolozsvárt, Seres László, — M.-Vásárhelyt, Jakab János ügyvéd urak.

(538)

Tégla- és cserép-ár-leszállítás.
Alólírtul ezer téglá ára: 10, — ezer lapos fedél-cserép ára 20 o. é. forintár szállított le. Kolozsvárt, mártius 15-én 1862.

Rucska János.

(534)

A bel. Monostor-utca szögletén a 142 szám alatti telek a zsemle-sütéshez tartozó kellekkel együtt, jelen hó 24-én a hely színén közárverés útján bérbe adó; — ugyszintén a Görögök-sikátorában levő Gschweng fele-gyümölcsös is. —

(524)

Közbirtokossági gyűlés.

A Nagy-meregyői birtokosok folyó évi mártius 20-án m. b. Bánffy Albert ur kolozsvári piaczsori házában tartandó birtokosi értekezletre meghívatnak,
Szabó Ferencz
közbirtok. felhatalmazott által.

STEIN JÁNOS

könyvkereskedésben Kolozsvárt, Wittich Józsefnél Maros-Vásárhelyt, Dobray Nándornál S.-Udvarhelyt, Barthos Domokosnál S.-Szentgyörgyön kapható:

A magyar nyelv szótára.

A magyar tudományos akadémia megbízásából készítették Czuczor Gergely és Fogarasi János, magy. t. akadémiai rendes tagok.

I. 1. A—Általv. Ára 1 ft,

ÁTALÁNOS TISZTI SZÓTÁR

Írta Dr. KELEMEN MÓR ügyvéd.

Átnézte Dr. BALLAGI MÓR tanár. Ára 50 kr.

CSALÁDÉLET.

REGÉNY két kötetben írta József Julia, 2 kötet 2 ft. 50.

Vezértonal rajzolásban körzővel és vonalzóval.

Reál és ipartanodák használatára. HEISSIG FERDINÁND után
Dr. SZABÓKY ADOLF, (7 idom- táblával és 250 idommal)
Ára 1 ft. 60 kr.